

12.10.2017

ASIA: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi romutuspalkkiosta ja sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden tuesta (LVM048:00/2017)

Luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävästä asiasta, ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yhteenveto:

- Romutuspalkkiolla hankittavien autojen päästöraja-arvoja tulisi alentaa merkittävästi
- Ehdotettu romutuspalkkio tulisi suunnata myös sähköavusteisten polkupyörien hankintaan
- Kannatamme esitystä henkilöautojen kaasukonversion tuesta, ja tuen tulisi kannustaa haitaltaan vähäisen biokaasun käyttämiseen
- Romutuspalkkion, sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuen ja etanolikonversion tuen kustannustehokkuus päästövähennyskeinona verrattuna muihin keinoihin tulisi selvittää tarkemmin

Kansallinen energia- ja ilmastostrategia ja keskipitkän välinen ilmastopolitiikan suunnitelma tähtäävät kohtuullisen kunniahimoisiin liikenteen päästövähennyksiin, eli päästöjen puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasoon mennessä. Hallituksen esityksessä esitetyt romutuspalkkio, sekä hankinta- ja konversiotuki edustavat valittua keinovalikoimaa tavoitteen saavuttamiseksi. Niiden on tarkoitus osaltaan varmistaa, että vuoteen 2030 mennessä sähköautoja olisi liikenteessä vähintään 250 000 ja sähköautoja vähintään 50 000.

Luonnonsuojeluliitto on pitänyt biopolttoaineiden roolia liikenteen päästövähennysten toteuttamisessa ylimitoitettuna ja toivonut, että päästövähennystoimet liikenteessä palvelisivat myös pitkän aikavälin päästövähennyksiä. Ehdotetut varat energia- ja ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi tulisi Luonnonsuojeluliiton mukaan ihannetilanteessa vielä keskitetyemmin kohdistaa ensisijaisesti kevyen ja julkisen liikenteen sekä toissijaisesti vaihtoehtoisten käyttövoimien tukemiseen.

Romutuspalkkio

Esityksessä maksettaisiin valtioavustuksena hankittavan auton ominaisuuksista riippuen 1000 tai 2000 euron avustus auton hankintaan, kun ostaja veisi omistamansa yli 10 vuotta vanhan auton romutettavaksi. Luonnonsuojeluliiton mukaan ehdotettu romutuspalkkio ei edistä riittävän suoraan vuoden 2030 vähäpäästöistä liikennettä, koska se edistää myös fossiilisia polttoaineita hyödyntävien uusien autojen hankintaa.

Trafin vuoden 2016 selvitys osoittaa selvästi myös, että romutuspalkkiojärjestelmää tulisi kehittää. Romutuspalkkiosta näyttää seuraavan yksityisautoilun ajosuoritteen selkeä lisääntyminen, jolloin ympäristöhaitat tai kasvihuonepäästöt eivät vähene. Trafin selvitys osoittaa myös, että noin 30 prosenttia vuoden 2015 kokeilun aikana romutetuista autoista on myös ollut ennen romutuspalkkion maksamista liikennekäytön ulkopuolella, jolloin romutuspalkkio lisää suoraan liikennesuoritetta. Kierrätysasteen nostamiseen ja kiertotalouden edistämiseen on olemassa tehokkaampiakin ohjauskeinoja kuin nyt esitetty romutuspalkkio.

Mikäli romutuspalkkio päätetään säätää, Luonnonsuojeluliitto kannattaa voimakkaasti

romutuspalkkion käyttökohteen laajentamista sähköavusteisiin polkupyöriin. Erityisesti taajamissa sähköavusteiset tavarapyörät voivat korvata auton tarvetta, ja siten vähentää ajosuoritetta. Sähköavusteisen polkupyöräilyn lisääntymisellä on selkeitä hyötyjä, jotka liittyvät kasvihuonepäästöjen vähenemiseen, ilmanlaatuun, energian kulutukseen ja kansanterveyteen.

Voisi olla järkevää kohdistaa romutuspalkkio vielä selkeämmin ns. vaihtoehtoisten käyttövoimien auton hankintaan, joka edistäisi sähkö- ja biokaasukäyttöisten autojen yleistymiselle asetettuja tavoitteita. Vaihtoehtoisesti tuen suuruus voitaisiin mitoittaa niin, että se tukisi haitaltaan vähäisten käyttövoimien autoille. Mikäli romutuspalkkiota voi käyttää myös fossiilikäyttöisiin yksityisautoihin, on syytä varmistaa että päästöraja-arvoja tiukennetaan merkittävästi nyt esitetystä arvosta 110g/km, joka on varsin korkea. Esimerkiksi EU-tavoittena on uusien autojen päästöraja-arvon alentaminen tasolle 95 g/km vuoteen 2021 mennessä. Päästöraja-arvoa arvioitaessa tulisi huomioida todellisen käytön aiheuttamat päästöt ja myös tämä tukisi haitaltaan vähäisten käyttövoimien yleistymistä. Puhtaiden käyttövoimien hyödyntäminen voidaan käytännössä osoittaa esimerkiksi käyttösopimuksilla.

Sähkökäyttöisten autojen hankintatuki sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversio

Esityksessä arvioidaan varsin varovaisesti biokaasuun siirtymisen hyötyjä. Biokaasu on ilmastotaseeltaan luultavasti tällä hetkellä kaikkein puhtain käyttövoima, jonka käytön laajentaminen hallituksen tavoitteita enemmän näyttäisi järkevältä¹. Etanolikonversio on tähän verrattuna toissijainen vaihtoehto, joskin myös etanolikäyttöisten autojen päästövähennykset ovat merkittäviä. Luonnonsuojeluliitto pitää biokaasun yleistymistä erityisesti harvaan asutuilla alueilla myönteisenä kehityskulkuna, joka vähentäisi myös muita ympäristöhaittoja. Konversio biokaasukäyttöön näyttäisi kustannustehokkaalta toimelta, joka tukee biokaasun jakeluverkoston kehittymistä.

Sähköautoilun laajentumista on Luonnonsuojeluliiton mukaan järkevä edistää, kuitenkin niin että yksityisautoilun liikennesuoritteen määrää erityisesti kaupunkialueilla ja niiden lähistöllä pyritään samalla vähentämään. On epävarmaa, onko nyt esitetty hankintatuki järkevin ja kustannustehokkain tapa tukea sähköautojen yleistymistä sekä päästövähennyksiä.

Päivi Lundvall
toiminnanjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliitto

Lisätietoja:

Otto Bruun
Suojeluasiantuntija, Suomen luonnonsuojeluliitto
otto.bruun@sll.fi, +358 40 631 3399

¹ ks. esim. <http://www.cb100.net/products/suomen-liikenteen-kayttovoimien-kasvihuonekaasupaastot/>